

SLU:s risker och riskåtgärder för 2021

Arbete med intern styrning och kontroll på SLU

Arbetet med intern styrning och kontroll är reglerat i ett antal förordningar. Det bygger på att nå verksamhetsmålen genom en bra verksamhetsplanering, som ledningen ansvarar för och stödjer. Mer om metoder och regelverk, se bilaga 1.

På SLU genomförs riskbedömningar årligen och de drivs på två olika nivåer. Dels görs en central riskbedömning som är strategisk och universitetsövergripande, dels görs riskbedömningar som ägs och drivs av respektive fakultet samt av universitetsadministrationen. De senare utgör underlag för respektive fakultets verksamhetsplanering och anslagsfördelning. De kan eventuellt komma att ingå i den centrala riskbedömningen om riskerna bedöms vara av generell karaktär eller tillräckligt allvarliga för att påverka hela universitetet.

Universitetsledning, fakulteter och universitetsadministration genomför workshops och diskussioner för att bedöma vilka risker som finns för att verksamhetens mål inte kommer att uppnås samt för att bestämma vilka riskåtgärder som ska vidtas. Den universitetsgemensamma riskbedömningen diskuteras av universitetsledning/rektors ledningsråd och blir även en del av underlaget i universitetets anslagsfördelning inför nästkommande år, så att riskåtgärder som kräver extra resurser ska kunna hanteras där.

För att skapa både kontinuitet och effektivitet i riskhanteringen genomförs denna fördjupade riskanalys enbart vart tredje år. De två mellanliggande åren görs en avstämning utifrån tidigare riskanalyser och under året nytillkomna händelser om något föranleder en uppdatering av de viktigaste riskerna. Fler eller andra riskåtgärder kan även prioriteras vid uppdateringen.

När styrelsen fastställer årsredovisningen i februari varje år görs en bedömning om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Under hösten 2020 har en fördjupad riskanalys genomförts på universitetsnivå och hela ledningsrådet har involverats i arbetet. Ett brett omvärldsanalysunderlag har använts för att få en bredare ansats med syfte att

- bättre knyta ihop riskanalysarbete med strategiarbete,
- försöka öka möjligheterna att fånga eventuella yttre händelsescenarier i ett tidigt skede och
- på sikt få risk- och konsekvensanalys till en mer integrerad del i lednings- och styrningsarbete på SLU.

Nedan redogörs för resultatet av dessa diskussioner.

Risker och riskåtgärder för 2021

Bland de riskområden som identifierades i ledningsrådets diskussioner har tre risker lyfts som prioriterade under 2021. För varje risk har några utpekade riskåtgärder formulerats, som ska arbetas vidare med under året.

De prioriterade universitetsövergripande riskerna är identifierade utifrån de risker som i år lyfts av fakulteter och universitetsadministration, förra årets universitetsövergripande risker, gjord omvärldsanalys samt från risker identifierade av internrevisionen.

Risk 1. Det finns risk att SLU har bristande IT-säkerhet och systemstöd.

Riskåtgärder: Åtgärderna för denna risk sammanfaller antagligen med vissa av de åtgärder som identifieras och formuleras under SLU:s strategis fokusområde "SLU i det digitala samhället". Dessa åtgärder kommer att infogas när de är färdigformulerade.

Risk 2. Det finns risk att SLU inte har tillräckligt adekvat och proaktiv ekonomistyrning inom vissa områden.

Riskåtgärder:

- a) Göra en risk- och konsekvensanalys över vilka områden som är aktuella och hur de bör hanteras.
- b) Se över om det finns modeller som ger bättre verktyg för styrning, inklusive prissättningen på djursjukhuset (UDS), forskningsfartyget Svea och fastigheterna.

Risk 3. Det finns risk att SLU i en omvärld av snabb förändring, inte tillräckligt snabbt anpassar sig till eller fångar upp nya skeenden och behov i samhället och hos olika målgrupper.

Riskåtgärder:

- a) Skapa rutiner/mallar för att bättre fånga upp omvärldsanalyser och -bevakning samt för att sprida dem inom organisationen
- b) Inkludera i ordinarie uppföljningar hur fakulteter, bibliotek, djursjukhus, utbildningsnämnd och verksamhetsstödet arbetar med omvärldsinformation och extern samverkan samt eventuell förändring/innovation och förändringsledning baserad på det.
- c) Vid behov starta projekt för att undersöka om aktuella omvärldssignaler bör leda till förändringar i hanteringen av verksamheten.

Kvarvarande riskområden samt förra årets prioriterade risker

I diskussionerna i ledningsrådet identifierades ett antal övriga riskområden, som dock inte bedömdes som lika allvarliga som de prioriterade ovan. Dessa kan ses som en som en bruttolista för framtida riskanalyser eller årliga avstämningar. De kan även finnas kvar som aktiva risker på fakulteter eller inom universitetsadministrationen.

I nedanstående tabell återfinns de kvarvarande riskområdena (i prioritetsordning)

Kvarvarande riskområden (bruttolista)	
Anseendet	Mäts bl.a. via SIFO Kantal och i medarbetarundersökningen via viljan att rekommendera. Kan påverkas av fusk och eventuellt brister i forskningens reproducerbarhet
Arbetsmiljö	Roller och ansvar spec studenter, systematik, jämställdhet, stress, hemarbete
Internt samarbete	Risker för stuprörsarbete eller bristande samarbetsvilja med decentraliserat arbete i institutioner, fakulteter, orter. Adresseras i strategin fokusområde 3
Regelefterlevnad	En bristande medvetenhet och/eller tillåtande kultur (bisysslor, GDPR, stipendiehantering)
För små miljöer	Kan ge ineffektivitet, brist på robusthet i ledning och finansiering
Resurseffektivitet	Ur administrationens perspektiv. Berörs i strategin fokusområde 3
Campusförändring	Ultunaförändring ur fakultetsperspektiv (NJ), Campusprocessen i Alnarp ur fakultetsperspektiv (LTV)

I diskussionerna i ledningsrådet bedömdes även de risker som tidigare prioriterats. Samtliga tre från den tidigare riskanalysen ansågs inte längre lika högt prioriterade, delvis tack vare de insatser som gjorts under de senaste åren. Nedan kommenteras varför förra årets prioriterade risker inte längre kvarstår 2021.

Tidigare prioriterad risk 1: Det finns risk att SLU har fortsatt svårt att rekrytera tillräckligt många kvalificerade studenter till vissa utbildningar, vilket leder till att universitetet och samhället tappar kompetens.

Många insatser har gjorts för att öka antalet sökande inom områdena marknadsföring, intern och extern kommunikation samt utveckling av såväl programutbud som programmets innehåll och struktur. Söktrycket har ökat stort 2020 och SLU kommer att uppfylla departementets uppdrag om 12 000 helårsstudenter för perioden 2019-2021. Agronom och jägmästare har inte vänt trenden med få sökande än, men de reformerade utbildningarna startar 2021, vilket får följas upp.

Tidigare prioriterad risk 2: Det finns risk att SLU har svårt att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens och förmågor.

Bedöms inte vara lika kritiskt. Många goda rekryteringar har gjorts de senaste åren. Det finns dock fortfarande brist på lärare med bred tillämpad kompetens för vissa yrkesutbildningar

Tidigare prioriterad risk 3: Det finns risk att SLU inte har tillgång till en väl fungerande infrastruktur till rimlig kostnad.

Denna risk ingår i den bredare formulerade nya risken om finansiering och ekonomistyrning.

Bakgrund och regelverk för intern styrning och kontroll

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen (2007:515)¹. Denna skrivning utgör underlag för styrelsens ställningstagande till om SLU har en betryggande intern styrning och kontroll, för beslut i samband med årsredovisningen för 2020.

Ledningens ansvar

Sedan den 1 januari 2008 gäller särskilda bestämmelser för myndigheters arbete med intern styrning och kontroll (ISK)². Bestämmelserna är sammanfattningsvis följande:

Myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till

- att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
- att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt
- att myndigheten hushållar väl med statens medel³

För ett universitet ska med myndighetens ledning i detta sammanhang förstås styrelsen. Styrelsen ska säkerställa att det vid universitetet finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt⁴. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att universitetet ”med rimlig säkerhet fullgör kraven i punktsatserna ovan⁵”.

Att den interna styrningen och kontrollen är ”betryggande” innebär att ledningen med rimlig säkerhet säkerställer att myndigheten fullgör sina uppgifter, når sina mål och hanterar sina uppdrag. På så sätt fullgör också ledningen sitt ansvar för hela verksamheten. I en organisation där beslutanderätt och arbetsfördelning delegeras inom verksamheten innebär betryggande intern styrning och kontroll att myndighetsledningen kan förlita sig på att det system som finns för att planera, genomföra och följa upp verksamheten ger en rättvisande och tillförlitlig bild.⁶

Övergripande beskrivning av olika moment i processen intern styrning och kontroll

I förordningen om intern styrning och kontroll ingår momenten riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation. Krav och rekommendationer⁷ i förordningen sammanfattas kort nedan.

¹ Förordning om intern styrning och kontroll, 2§

² Se myndighetsförordningen (2007:515), förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) och högskoleförordningen (1993:100)

³ Myndighetsförordningen, 3 §

⁴ Högskoleförordningen, 2 kap. 2 §

⁵ Förordning om intern styrning och kontroll, 2§

⁶ ESV 2012:46 Ansvaret för intern styrning och kontroll

⁷ I förordningen för intern styrning och kontroll och Ekonomistyrningsverkets allmänna råd och föreskrifter till förordningen

Förutsättningar för intern styrning och kontroll:

- Den interna miljön ska göra så att de anställda är väl förtrogna med målen för verksamheten, att goda arbetsförhållanden skapas samt att de anställdas kompetens och erfarenhet tillvaratas
- Intern styrning och kontroll ska vara en integrerad del i myndighetens verksamhetsplanering
- En framgångsrik riskanalys förutsätter att myndigheten har tydliga mål för uppgifter och har formulerat dem så att de återspeglar verksamhetskraven enligt olika regelverk

När myndigheten har säkrat förutsättningarna och gjort de förberedelser som behövs kan själva ISK-processen genomföras. Processen består av följande delar:

- En riskanalys genomförs, d v s att utifrån verksamhetens uppgifter och mål
 - identifiera händelser som medför risk,
 - värdera dessa risker i förhållande till den målsättning som risken påverkar,
 - besluta om riskerna ska accepteras, begränsas, delas eller undvikas,
 - kontinuerligt uppdatera riskanalysen
- Kontrollåtgärder bestäms, d v s de åtgärder som vidtas för att minska eller eliminera risker
- Uppföljning genomförs
- Dokumentation behövs för att kontinuerligt förbättra den interna styrningen och kontrollen och är en förutsättning för att ledningen ska kunna göra en bedömning av densamma.

För utförligare beskrivning av regelverk och övergripande processer hänvisas till förordningen och övriga refererade texter.

Sändlista

SLU:s risker och riskåtgärder för 2021

Beslut

Styrelsen beslutar

att fastställa SLU:s risker och riskåtgärder enligt bilagan till detta beslut.

Ärendet

Sedan den 1 januari 2008 gäller särskilda bestämmelser för myndigheters arbete med intern styrning och kontroll. Enligt förordningen om intern styrning och kontroll ska myndigheter bl.a. genomföra en riskanalys och där identifiera risker och riskåtgärder i syfte att bättre kunna fullgöra sina uppgifter, nå sina mål och hantera sina uppdrag. Styrelsen intygar i samband med undertecknandet av årsredovisningen för 2020 om de anser att den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

SLU:s arbete med att ta identifiera risker och riskåtgärder har pågått i rektors ledningsråd i ett antal workshops och diskussioner under hösten. Ärendet har även under pågående arbete presenterats i universitetets styrelse.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen efter föredragning av rektor Maria Knutson Wedel. I beredningen av ärendet har även rektors ledningsråd och verksamhetscontroller Maria Hart deltagit.

Rolf Brennerfelt

Maria Knutson Wedel

Sändlista

Rektor

Prorektor

Vicerektorer

Dekanerna

Universitetsdirektören

Universitetdjursjukhusdirektören

Överbibliotekarien

Kopia för kännedom

Avdelningschefer (motsv.) inom universitetsadministrationen

Sluss

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign